

PLANSZA NR 6 – ZASTRZEGAM SOBIE WYŁĄCZNE POSIADANIE SWOJEGO ŻYCIA

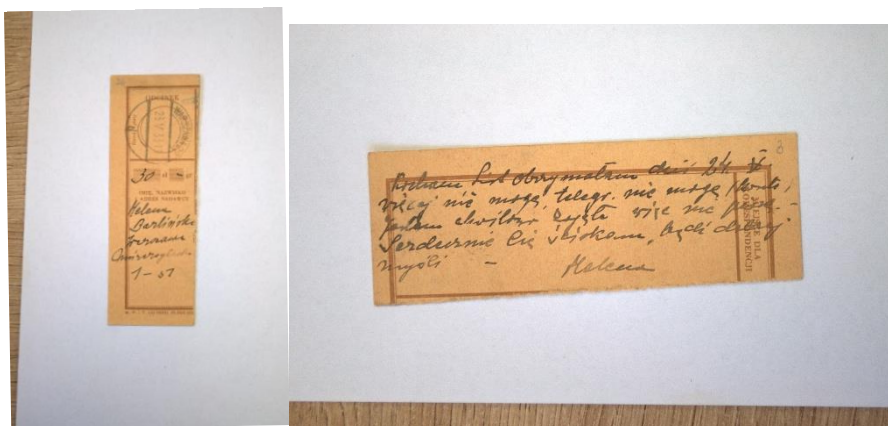
Sytuacja po śmierci męża:

- Po śmierci Jana Panieńskiego skończył się dla Stanisławy czas, kiedy miała wystarczająco pieniędzy na życie.
- Dyrekcja **Gimnazjum Polskiego** pozwoliła jej nadal mieszkać **bezpłatnie w baraku na dziedzińcu szkoły**.
- Nie mogła jednak dostać pracy jako nauczycielka.

Utrzymanie się:

- Żeby przeżyć, Stanisława musiała podejmować **dorywcze prace**, na przykład udzielać korepetycji.
- Dorywcze prace to prace wykonywane tylko czasami, bez stałego zatrudnienia.
- Korepetycje to prywatne lekcje udzielane uczniom poza szkołą.
- Otrzymywała też **stypendium artystyczne** z Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.
- **Stypendium** to pieniądze przyznawane przez państwo lub inną instytucję, np. za osiągnięcia artystyczne, naukowe albo w trudnej sytuacji życiowej.
- Czasami prosiła o **pomoc finansową** krewnych:
  - swoją przyrodną siostrę **Iwi Bennet**,
  - oraz ciotkę **Helene Barlińską**.

[Grafika 6.1 Przekaz pocztowy od Heleny Barlińskiej, tył i przód]

Podpis do grafiki 6.1: Przekaz na 30 złotych otrzymany od ciotki w maju 1933 r. Na odwrocie przekazu krótka notka od ofiarodawczyni, podtrzymująca krewną na duchu. Archiwum PAN w Warszawie, oddział w Poznaniu, sygnatura P. III – 52

Trudności finansowe:

- W trudnych momentach Stanisława Przybyszewska musiała oddawać swoje rzeczy do **lombardu miejskiego** przy Placu Wałowym.
- Lombard to miejsce, gdzie można zostawić przedmiot w zamian za pieniądze.
- Jeśli ktoś spłaci dług, może odzyskać swoją rzecz.

Przedmioty zostawiane w lombardzie:

- rower,
- biżuteria,
- skrzypce,
- maszyna do pisania (jej główne narzędzie pracy).

Inne sposoby na przeżycie:

- Czasami **kupowała jedzenie na kredyt** w pobliskich sklepach.
- Kupować coś na kredyt oznacza kupić teraz, a zapłacić dopiero później.
- To znaczy, że dostawała jedzenie od razu, a pieniądze miała oddać później.

[Grafika 6.2 zdjęcie lombardu]

Podpis do grafiki 6.2: Dawny miejski lombard przy Placu Wałowym. Stan obecny. Fot. Anna Sadowska

Praca i wybory Przybyszewskiej:

- Stanisława Przybyszewska świadomie zdecydowała, że **nie będzie pracować w biurze**.
- Pisała, że taka praca zabierałaby jej **czas i energię potrzebną do pisania**.
- W liście do ciotki Heleny (styczeń 1929) napisała:

- „**Nie przyjęłam pracy biurowej, bo chcę mieć wszystkie siły na twórczość literacką**”.

Wydatki na lekarstwa:

- Przybyszewska żyła w biedzie, ale dodatkowym wydatkiem były **leki i środki uspokajające**.
- Lekarz doktor **Paul Ehmke** z pobliskiej ulicy Sandgrube (dziś ul. Rogaczewskiego) przepisywał jej **morfinę**.
- **Morfina** to bardzo silny lek przeciwbólowy stosowany przy dużym cierpieniu.
- Może być niebezpieczny, jeśli ktoś weźmie go za dużo.
- Oprócz morfiny stosowała też inne **leki uspokajające**.
- Leki uspokajające to leki zmniejszające lęk, zdenerwowanie albo pomagające zasnąć.
- W dokumentach zachowała się ulotka leku **Somnifen**.
- To lek na bezsenność, czyli trudności z zasypianiem i spaniem.
- Przyjmowała też lek **Phanodorm**.
- Phanodorm to lek nasenny.
- Należy do grupy leków zwanych **barbituranami**.
- Barbiturany działają nasennie i uspokajająco.
- Mogą jednak uzależniać i być niebezpieczne przy częstym używaniu.

[Grafika 6.3 Ulotka Somnifen]

[Podpis do grafiki 6.3]: Fragment ulotki Somnifenu. Archiwum PAN w Warszawie, oddział w Poznaniu, sygnatura P. III – 52 A

Stan zdrowia Przybyszewskiej:

- Stanisława Przybyszewska nie miała **regularnych dochodów**.

Wyjaśnienie – regularne dochody:

- Stałe pieniądze otrzymywane co miesiąc, na przykład z pracy.

- Cierpiąca z powodu **głodu i zimna**.
- Brała też **narkotyki** i środki uspokajające.

Wyjaśnienie – narkotyki

- Substancje, które silnie działają na ciało i umysł.
- Mogą uzależniać i niszczyć zdrowie.
- Była bardzo zmęczona psychicznie i fizycznie.
- To wszystko spowodowało różne **choroby i wyczerpanie organizmu**.

Wyjaśnienie – wyczerpanie organizmu

- Stan, gdy ciało jest bardzo osłabione i nie ma siły do normalnego funkcjonowania.
- Pod koniec **1934 roku** Przybyszewska była już **śmiertelnie zmęczona**.
- W listopadzie tego roku napisała w liście do pisarza **Thomasa Manna**:
  - „Zużyłam się, nadużyłam (...) Już więcej nie mogę”.
- To był jej ostatni znany list.
- Po tym liście pozostało jej już tylko kilka miesięcy życia.